

εν τῇ ἀριστοκρατία ἀρχισιν ἀνάγκη δὲ τοῦ-
 ταις φάνεσθαι ἀρίστοις· ὅθεν καὶ τοῦνομα
 εἴληθε τὸ τοῦ μοναρχία δι' ὅτι καὶ τοῦνομα,
 ἐν ἧ εἰς ἀπαιτῶν κυρίως ὄντι τούτων δὲ, ἢ μὴ
 καὶ τὰξιν πῖνα, βασιλεία· ἢ δὲ ἀόριστος, τυ-
 ραννίς. τὸ δὲ τέλος ἐκείνης πολιτείας οὐ δὲ
 λαοταμίαν ἀρξοῦνται γὰρ τὰ πρὸς τὸ τέλος.
 ἔστι δὲ, δημοκρατίας μὴ τέλος, ἐλευθερία·
 ὀλιγαρχίας δὲ, πλοῦτος· ἀριστοκρατίας δὲ, τὰ
 πρὸς παιδείαν καὶ τὰ νόμιμα τυραννίδος δὲ,
 φυλακή. δῆλον οὖν ὅτι τὰ πρὸς τὸ τέλος
 ἐκείνης, ἐπὶ καὶ νόμιμα, καὶ συμφέροντα, δι-
 αμρετέον. ἐπὶ ἀρξοῦνται πρὸς τὸ ἔπαινα-
 ρεότες. ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον αἰτίσεις γίνονται
 δι' ὅσοι δεικνυτοὶ λόγου, ἀλλὰ καὶ δι' ἡθικῶν.
 γὰρ τὸ ποιῶν πῖνα φάνεσθαι τὸν λέγοντα, π-
 ρετούμεν· τὸ δὲ ὄντι, ἀνὰ ἀξίως φάνεται, ἢ
 ὄντι, ἢ ἀμφω· ὄντι αὖ τὰ ἡθικὰ τῶν πολιτειῶν
 ἐκείνης ἔχειν ἡμᾶς· τὸ μὴ γὰρ ἐκείνης ἡθί-
 κης, πῖνα ἀνάγκη πρὸς ἐκείνην εἶναι. ταῦ-
 τα δὲ λιφθῆσεται διὰ τῶν ἀνθρώπων· τὰ μὴ γὰρ
 ἡθικὰ φαίμεθα καὶ τὴν πρὸς ἀρξοῦσιν· ἢ δὲ πρὸς ἀ-
 ρεσι, ἀναφέρειται πρὸς τὸ τέλος. ὅν μὴ οὖν
 δὲ ὀρέγεσθαι πρὸς τρέποντας, ὡς ἐσομένων ἢ
 ὄντων· καὶ ἐκ τίνων δὲ τὰς ἀρετὰς τῶν συμφέρον-
 τος πίσεις λαμβάνειν· ἐπὶ δὲ, ἀρετὰ καὶ τὰς
 πολιτείας ἡθῶν καὶ νομίμων· διὰ τίνων τε καὶ
 πῶς ἀπορήσομεν, ἐφ' ὅσον μὴ τῶν παρόντων
 καμῶν σύμμεθον, εἴρηται· διακρίσθαι γὰρ ἐν
 ταῖς πολιτικαῖς ἀρετὰς τούτων.

Κεφάλαιον θ.

ΜΕ τὰ δὲ ταῦτα λέγωμεν ἀρετῆς
 καὶ κενίας, καὶ κελού καὶ ἀξιοῦ οὐ-
 ται γὰρ σκοποὶ τῶν ἐπιγνοῦντι καὶ φέρωντι·
 συμβῆσεται γὰρ ἅμα ἀρετῶν τούτων λέγοντας,
 καὶ κενία δηλοῦν, ἔξ ὧν ποιοὶ πῖνες ὑπολη-
 θισόμεθα καὶ τὸ ἡθικόν· ὅσον μὴ δευτέρως πί-
 σις· ἐν τῇ αὐτῇ γὰρ ἡμᾶς τε καὶ ἄλλων ἀξιοῦπι-
 στον δυνάσασθαι ποιεῖν πρὸς ἀρετῶν· ἐπεὶ ἢ
 συμβαίνει καὶ χωρὶς αὐτοῦ καὶ μὴ αὐτοῦ
 ἐπιγνοῦντι πολιτικῆς, ἢ μόνον ἀδραστον, ἢ θεόν,
 ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἄλλων ζώων τὸ τυ-
 χόν· τὸν αὐτὸν ἔσθον καὶ ἀρετῶν τούτων λι-
 πῖον τὰς ἀρετῶν, ὡς ὅσον παρεδεί-
 γματος χρεῖται, εἴπωμεν καὶ ἀρετῶν τούτων. κα-
 λὸν μὴ οὖν ὄντι, ὅ αὖ δὲ αὐτὸ ἀρετῶν ὄν. ἐ-
 πειρομένον ἢ ἢ ὅ αὖ ἀξίως ὄν, ἢ δὲ ἢ, ὅτι ἀξίως ὄν.

in Aristocratia dominantur. Necessè verò
 est hos apparere optimos, vnde & nomen
 accepit huiusmodi. Monarchia est secun-
 dum nomen, in qua vnus omnium domi-
 nus est. Atque ex his, quæ Monarchiæ no-
 mine continentur, illa quidem, quæ ordi-
 nem quendam habet, Regnum est: at in-
 definita, Tyrannis. Iam finem cuiusque
 reip. non oportet latere. Eligunt enim ea,
 quæ referuntur ad finem. Ac Democratia
 quidem finis est libertas. Oligarchiæ ve-
 rò diuitiæ. At Aristocratia quæ pertinent
 ad disciplinam, & instituta. Tyrannidis
 autem, custodia. Manifestum igitur est,
 qui pertinent ad finem cuiusque mores,
 & instituta, & vtilia distinguenda esse, si-
 quidem eligunt ad hæc referentes. Et
 quoniam non solam fides sit ea, quæ de-
 monstrat, oratione, sed etiam morata (nam
 eo quia cuiusdam modi apparet is, qui di-
 cit, fidem habemus, id est, si bonus appa-
 reat, vel amicus, vel vtrumque) oportebit
 mores reipublicæ cuiusque nos tenere.
 Cuiusque enim mores maximè idoneos
 ad faciendam fidem, necesse est in quaque
 esse. Hæc verò accipiuntur ex iisdem.
 Nam mores apparent ex prælectione, at
 prælectio refertur ad finem. Ac quæ qui-
 dem oportet appetere illos, qui suadent,
 tanquam futura, vel præsentia, & vnde o-
 porteat de vtili fidem sumere, præterea
 verò de Rerum publicarum moribus & in-
 stitutis, tum quibus, tum quomodo abun-
 dabimus, quantum erat præsentī temporī
 accommodatum, dictum est. Exquisite e-
 nim disputatum est in politicis de his.

CAPVT IX.

Post hæc autem dicamus de virtute, &
 vitio, & honesto, & turpi. Res enim
 huiusmodi propositæ sunt ei, qui laudat,
 & qui vituperat. Continget verò simul,
 dum de his dicemus, vt etiam illa aperiamus,
 ex quibus cuiusdam modi existima-
 bimus secundum mores, quæ erant secun-
 da fides. ex iisdem enim & nos, & alium
 fide dignum poterimus efficere propter
 virtutem. Quoniam verò contingit & io-
 cosè, & seridè laudare sæpenumero, non
 solum hominem, aut Deum, sed etiam in-
 animata, & aliorum animalium quodlibet,
 eodem modo etiam de his sumendæ
 sunt propositiones. Itaque quodammodo
 exempli gratia dicamus etiam de his. Ac
 honestum quidem est, quod cum per se e-
 ligendum sit, laudabile est, vel quod cum
 bonum sit, iucundum est, quia bonum.